

สหกรณ์ออมทรัพย์

การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด

คู่มือสำหรับ

สมาชิกใหม่

สารนำรู้

2

ประวัติศาสตร์ไทย

เกิดขึ้นในสมัยรัชกาลที่ 5 ประมาณ พ.ศ. 2457 เนื่องจากสมัยนั้นประเทศไทยได้เริ่มมีการค้าขายกับต่างประเทศมากขึ้น ระบบเศรษฐกิจชนบท เปลี่ยนจากระบบเลี้ยงตนเอง มาเป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อการค้าความต้องการเงินทุนในการขยายการผลิต และการครองชีพ การกู้ยืมเงินทุนจากนายทุนท้องถิ่นที่ต้องเสียดอกเบี้ยในอัตราสูง การเกิดหนี้สินพอกพูน ปัญหาความยากจน

สหกรณ์ในประเทศไทย

- 1.สหกรณ์แห่งแรกในประเทศไทย คือ “สหกรณ์วัดจันทร์ ไม่จำกัดสินใช้” เป็นสหกรณ์การเกษตร อยู่ที่อำเภอเมือง จังหวัดพิษณุโลก เมื่อวันที่ 26 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2459
- 2.สหกรณ์ออมทรัพย์แห่งแรกในประเทศไทย คือ “สหกรณ์ข้าราชการสหกรณ์จำกัด” จัดตั้งโดยข้าราชการสหกรณ์ ปี พ.ศ. 2492
- 3.“บิดาแห่งสหกรณ์ไทย” คือ “พระราชวรวงษ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์” และ เป็นนายทะเบียนสหกรณ์พระองค์แรก รวมทั้งยังได้บัญญัติศัพท์คำว่า “สหกรณ์”

กฎหมายสหกรณ์ในประเทศไทย

- 1.กฎหมายสหกรณ์ฉบับแรก เป็นฉบับชั่วคราว คือ”พระราชบัญญัติสมาคมเพิ่มเติม พ.ศ. 2459
- 2.กฎหมายสหกรณ์ฉบับถาวร คือ”พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2471”
- 3.กฎหมายสหกรณ์ยุคใหม่ คือ”พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2511”
- 4.กฎหมายสหกรณ์ฉบับปัจจุบัน คือ”พระราชบัญญัติสหกรณ์ พ.ศ. 2542”

สหกรณ์ออมทรัพย์
การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด

สารน่ารู้

3

สหกรณ์แห่งแรกของประเทศไทย

พระราชวรวงศ์เธอ กรมหมื่นพิทยาลงกรณ์ ในฐานะอธิบดีกรมพาณิชย์ และสถิติพยากรณ์ในขณะนั้น ได้ทรงพิจารณาเลือกแบบอย่างของสหกรณ์แบบไรฟ์ไฟเซินของประเทศเยอรมัน เป็นตัวอย่างขึ้นในประเทศไทยและทดลองจัดตั้งสหกรณ์แห่งแรกขึ้น ณ ที่องที่ อ.เมือง จ.พิษณุโลก ชื่อว่า “สหกรณ์วัดจันทร์ไม่จำกัดสินใช้” เมื่อวันที่ 26 ก.พ. 2459

ความหมายของสหกรณ์

คำว่า สหกรณ์ มาจากคำ 2 คำรวมกัน

สห = รวมกัน

กรณ์ = การกระทำ

สหกรณ์ หมายความว่า

การทำงานร่วมกัน หรือ การร่วมมือกัน

ความหมายของสหกรณ์

สหกรณ์เป็นองค์กรทางเศรษฐกิจและสังคม ที่สมาชิกร่วมกันจัดตั้งขึ้นด้วยการลงหุ้นร่วมกัน จัดการร่วมกันในการผลิต การจำหน่ายสินค้า หรือบริการตามความต้องการหรือผลประโยชน์อย่างเดียวกันของบรรดาสมาชิก สมาชิกแต่ละคนมีสิทธิออกเสียงได้หนึ่งเสียงในการบริหารสหกรณ์ โดยไม่ขึ้นกับจำนวนหุ้นที่ถืออยู่คณะบุคคลซึ่งร่วมกันดำเนินกิจการเพื่อประโยชน์ทางเศรษฐกิจและสังคม โดยช่วยตนเองและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และได้จดทะเบียนตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542

สหกรณ์ออมทรัพย์
การสื่อสารแห่งประเทศไทย จำกัด

อุดมการณ์สหกรณ์

คำว่า “อุดมการณ์” ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถานพ.ศ. 2525 ได้ให้ความหมายไว้ว่า “อุดมคติอันสูงส่งที่จูงใจมนุษย์ให้พยายามบรรลุถึง”

ส่วนคำ “อุดมคติ” หมายความว่า “จินตนาการที่ถือว่าเป็นมาตรฐานแห่งความดี ความงามและความจริง ทางใดทางหนึ่ง ที่มนุษย์ถือว่าเป็นเป้าหมายแห่งชีวิตของตน”

อุดมการณ์สหกรณ์

“ความเชื่อกันที่ว่า การช่วยตนเองและการช่วยเหลือซึ่งกันและกันตามหลักการสหกรณ์ ซึ่งจะนำไปสู่การอยู่ดี กินดี มีความเป็นธรรม และสันติสุขในสังคม”

หลักการสหกรณ์

“แนวทางที่สหกรณ์ยึดถือปฏิบัติเพื่อให้คุณค่าของสหกรณ์เกิดผล เป็นรูปธรรม”

ซึ่งประกอบด้วยหลักการ 7 ประการ กล่าวคือ

1. การเป็นสมาชิกโดยสมัครใจและเปิดกว้าง
2. การควบคุมโดยสมาชิกตามหลักประชาธิปไตย
3. การมีส่วนร่วมทางเศรษฐกิจของสมาชิก
4. การปกครองตนเอง และความเป็นอิสระ
5. การศึกษา ฝึกอบรม และสารสนเทศ
6. การร่วมมือระหว่างสหกรณ์
7. การเอื้ออาทรต่อชุมชน

วิธีการสหกรณ์

“การนำหลักการสหกรณ์มาประยุกต์ใช้ในการดำเนินกิจกรรม ทางเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อประโยชน์ของมวลสมาชิกและชุมชนโดยไม่ละเลยหลักการธุรกิจที่ดี”

สารนำรู้

5

ความหมายสหกรณ์ออมทรัพย์

คือ สถาบันการเงินแห่งหนึ่งที่มีสมาชิกเป็นบุคคลที่มีอาชีพอย่างเดียวกัน หรืออาศัยในที่ชุมชนเดียวกัน มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกรู้จัก การออมทรัพย์ และให้กู้ยืมเงินเมื่อเกิดความจำเป็น หรือเพื่อก่อให้เกิด ผลประโยชน์นอกวง และได้รับการจดทะเบียนตาม พ.ร.บ.สหกรณ์ พ.ศ. 2542

วัตถุประสงค์ของสหกรณ์ออมทรัพย์

เป็นสถาบันการเงินที่ส่งเสริมให้บุคคลที่เป็นสมาชิกรู้จักการประหยัด รู้จักการออมทรัพย์ และสามารถบริการเงินกู้ให้แก่สมาชิกเพื่อนำไป ใช้จ่ายเมื่อเกิดความจำเป็น โดยยึดหลักการช่วยเหลือตนเองและช่วยเหลือ ซึ่งกันและกัน จึงเป็นการร่วมกันแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมอีก ทางหนึ่ง ดังนี้

1. การส่งเสริมการออม แบ่งออกเป็น 2 วิธี คือ

1.1 โดยการถือหุ้น

สหกรณ์กำหนดให้สมาชิกส่งชำระค่าหุ้นเป็นประจำทุกเดือน โดยการหัก ณ ที่จ่ายจากเงินเดือน/ค่าจ้าง ผลตอบแทนที่ได้รับ ได้แก่ เงินปันผล ซึ่งไม่ต้องเสียภาษีให้แก่รัฐ เมื่อสมาชิกลาออกจากสหกรณ์ ก็สามารถถอนค่าหุ้นคืนได้

1.2 โดยการรับฝากเงิน

สหกรณ์มีบริการด้านเงินฝากทั้งประเภทเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ ผลตอบแทนที่ได้รับ ได้แก่ดอกเบี้ย

2. การให้เงินกู้แก่สมาชิก

สหกรณ์จะนำเงินค่าหุ้น และเงินฝากของสมาชิมาหมุนเวียนให้ สมาชิกที่มีความจำเป็น หรือเดือดร้อนกู้ยืม โดยคิดดอกเบี้ยต่ำกว่า สถาบันการเงิน/เอกชนทั่วไป

สารน่ารู้

6

ลักษณะการให้เงินกู้

เงินกู้ที่สหกรณ์จ่ายให้กับสมาชิกมี 3 ประเภท คือ

1. เงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉิน
2. เงินกู้สามัญ
3. เงินกู้พิเศษ

การดำเนินงานของสหกรณ์

ดำเนินการโดยสมาชิก กล่าวคือ เมื่อได้จัดตั้งสหกรณ์แล้ว สมาชิกจะเลือกตั้งตัวแทนจากที่ประชุมใหญ่เข้ามาบริหารงานสหกรณ์ เรียกว่า “คณะกรรมการดำเนินการ” ทำหน้าที่บริหารกิจการสหกรณ์ เพื่อกำหนดนโยบายในการทำงาน แล้วจึงมอบให้ “ฝ่ายจัดการ” รับผิดชอบปฏิบัติงานต่อไป

ทุนดำเนินงานของสหกรณ์

1. เงินค่าหุ้น
2. เงินรับฝากจากสมาชิก
3. ทุนสำรองและทุนสะสมอื่นๆ
4. เงินกู้ยืม
5. เงินอุดหนุน หรือทรัพย์สินที่ได้รับบริจาค

สิทธิหน้าที่ความรับผิดชอบ

สิทธิ...คือ สิ่งที่เราพึงได้รับ...จาก..? หรือ อำนาจอันชอบธรรมที่จะกระทำการใดๆตามระเบียบ ข้อบังคับ และ กฎหมาย

หน้าที่...คือ สิ่งที่ต้องต้องปฏิบัติ...ต่อ...? หรือภารกิจที่ต้องปฏิบัติตามระเบียบ ข้อบังคับ กฎหมาย ขนบธรรมเนียมปฏิบัติ และ จารีตทางสังคม

ความรับผิดชอบ...คือ จิตสำนึกที่ต้องปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลดีต่อสิ่งที่ได้กระทำ

หน้าที่..ควรมาก่อน..สิทธิ

สำร่นำรู้

7

สมาชิกรของสหกรณจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณสมบัติเป็นไปตามข้อบงคัรบสหกรณ

ผู้ที่มีคุณสมบัติครบถ้วนตามข้อบงคัรบและประสงค์จะสมัครเข้าเป็นสมาชิกรของสหกรณจะต้องกรอกใบสมัครตามแบบที่สหกรณกำหนด และสหกรณจะนำเสนอให้ที่ประชุมคณะกรรมการดำเนินการพิจารณาหากที่ประชุมมีมติให้รับผู้สมัครรายใดเข้าเป็นสมาชิกรแล้ว ผู้นั้นจะต้องลงลายมือชื่อในทะเบียนสมาชิกร และชำระค่าธรรมเนียมแรกเข้า และค่าหุ้นตามจำนวนที่จะถือ (ต้องไม่ต่ำกว่าจำนวนที่กำหนดตามระเบียบ) ให้ครบถ้วน จึงจะถือว่าเป็นสมาชิกรของสหกรณแล้วและจะมีสิทธิและหน้าที่ต่างๆตามที่กำหนดไว้ในข้อบงคัรบ

หน้าที่ของสมาชิกร มีดังนี้

1. ปฏิบัติตามกฎหมาย ข้อบงคัรบ ระเบียบ มติ และคำสั่งของสหกรณ
2. เข้าร่วมประชุมทุกครั้งี่สหกรณนัดหมาย
3. ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสหกรณ เพื่อให้สหกรณเป็นองค์กรที่เข้มแข็ง
4. สอดส่องดูแลกิจการของสหกรณ
5. ร่วมมือกับคณะกรรมการดำเนินการ เพื่อพัฒนาสหกรณให้เจริญรุ่งเรืองและมั่นคง

สิทธิของสมาชิกร มีดังนี้

1. เข้าร่วมประชุมใหญ่ เสนอความคิด และออกเสียง
2. เข้าชื่อเรียกประชุมใหญ่วิสามัญ
3. เสนอหรือได้รับเลือกเป็นกรรมการดำเนินการ หรือผู้ตรวจสอบกิจการ
4. ได้รับบริการทางธุรกิจ และทางวิชาการจากสหกรณ
5. สิทธิอื่นๆ ที่กำหนดไว้ในข้อบงคัรบ และระเบียบของสหกรณ

สำร่นำนารู้

8

การขาดจากสมาชิกรูป

1. ตาย
2. ลาออกจากสหกรณ์
3. เป็นคนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
4. ต้องคำพิพากษาให้ล้มละลาย
5. ขาดคุณสมบัติตามข้อบังคับข้อ 32 (1) และ (4)
6. ถูกให้ออกจากสหกรณ์

กำหนดเกณฑ์อัตราการถือหุ้น

เงินเดือนไม่เกิน 20,000 บาท	ส่งหุ้น	300 - 10,000 บาท
เงินเดือน 20,001 ถึง 40,000 บาท	ส่งหุ้น	600 - 10,000 บาท
เงินเดือน 40,001 ถึง 60,000 บาท	ส่งหุ้น	900 - 15,000 บาท
เงินเดือน 60,001 ถึง 80,000 บาท	ส่งหุ้น	1,200 - 20,000 บาท
เงินเดือน 80,001 ขึ้นไป	ส่งหุ้น	3,000 - 25,000 บาท

สมาชิกที่เกษียณอายุส่งหุ้นได้ไม่เกิน 5,000 บาท/งวด

